

ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΞΕΧΝΟΥΝ ΟΙ ΠΑΛΙΟΙ ΚΑΙ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΟΙ ΝΕΟΙ...

Ένας φίλος ήρθε από τα παλιά φορτωμένος με χιλιάδες αναμνήσεις

Γράφουν ο ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ
και η ΝΙΚΗ ΚΑΛΤΣΟΓΙΑ-ΤΟΥΡΝΑΒΙΤΗ

Γιώργο γεια σου,

Είναι ένα σημαντικό θέμα, που το θίξαμε την περασμένη εβδομάδα στην κουβεντούλα μας. Έτσι όπως το έφερε η κουβέντα, δουλειά στην επαρχία! Σημαντικό συστατικό της μεταναστευτικής μας ζωής, που το έζησαν πολλοί. Και αξίζει, όπως λες, να γραφτεί βιβλίο με προσωπικές αναμνήσεις, σαν αυτό για τις νύφες με προξενείο και φωτογραφία. Και πόσες από τις κοπέλες που ήρθαν στην άλλη άκρη του κόσμου και βρέθηκαν στην άκρη κι αυτού του μακρινού κόσμου, να παντρευτούν έναν άγνωστο που προξένησε, ο θείος, ο αδελφός, η θεία, η άλλη αδελφή.

Η αποκατάσταση! Αλλά και οι νέοι, οι πιο πολλοί, που ξενιτεύτηκαν για μια καλύτερη ζωή κι έδεσαν την καρδιά τους κόμπο για καλύτερη αποταμίευση. Πάλι η αποκατάσταση κι ίσως όχι μόνο η δική τους, αλλά κι αυτών που άφησαν πίσω.

Όμως να καταλάβουμε πρώτα την τότε κατάσταση, τις συνθήκες. Η μοναξιά, η απομόνωση και δουλειά χωρίς ωράριο. Ούτε τηλεφωνο, ούτε τηλεόραση, ούτε παρέες. Έκανα ραδιόφωνο που δεν καταλάβαινε κανείς τί έλεγε και τα τραγούδια ακαταλαβίστικα. Αν είχε το αφεντικό κανα γραμμόφωνο, καμια πλάκα ελληνική, στον παλιό καιρό θα είχε κάτι... το γελεκάκι που φοράς.. κι αν ήταν στους καιρούς μας ο Καζαντζίδης...ωχ μανούλα μου, κακούργα ξενιτιά και... το δάκρυ κορόμπλο.

Μου έλεγε κάποιος που ήρθε δεκατέσσερων χρόνων κι επήγε σε χωριό σε κάποιον συγγενή, την Κυριακή το πρωί, άκουσε και καμπάνες και ντύθηκε να πάει στην εκκλησία. Φόρεσε και την ψάθα του που έγραφε "ΑΣΠΙΣ" (τις θυμάσαι τις ψάθες με τη μπλε κορδέλα και τα ονοματα πολεμικών πλοίων; είχα κι εγώ μία.) Με την ψάθα και τα καλά του, που λες ο Χαράλαμπος, που έγινε Χάρης, κατέβηκε από τη σοφίτα που κοιμότανε για την εκκλησία. Τον βλέπει τ' αφεντικό, πού πας; Ποια εκκλησία, μωρέ, σε περιμένει ένα τσουβάλι πατάτες να καθαρίσεις.

Γιώργο, το έχεις πει και συ κάνω κι εγώ έκκληση τώρα, είναι πολλοί που έζησαν στην επαρχία και θα είναι πολύτιμες οι αναμνήσεις τους από περιστατικά της ζωής εκεί. Το πιο σημαντικό η μοναξιά. Στις λίγες ελεύθερες ώρες δεν έχεις τίποτα να ασχοληθείς. Μόνη ικανοποίηση το...παμπούκι, όπως έλεγαν οι γριές το Bank Book. Τώρα πόσα πήγαιναν στην Τράπεζα είναι άλλο κεφάλαιο. Πολλοί τα έβαζαν όλα τα λεφτά, άλλοι τα έστελναν στο σπίτι, άλλοι τα έπαιζαν. Αν το χωριό ήταν μεγάλο και είχε κι άλλους πατριώτες, μαζεύονταν και για λίγη επαφή, καμιά ξερή, που συχνά γινόταν μανίλα. Αυτό συνέβαινε και παλαιότερα στο καλάμι. Η μοναξιά, η απομόνωση, η απραξία, όταν δεν έχεις κάτι να ψυχαγωγηθείς και όχι μόνο. Να απασχοληθείς, να ξεφύγεις από τη ρουτίνα και τη μοναξιά.

Γιώργο, το έχεις πει κι εσύ, το κάνω έκκληση κι εγώ από δω, είναι τόσοι που δούλεψαν στην επαρχία. Ας μας δώσουν ιστορίες κι εμπειρίες, σίγουρα έχουν πολλά να μας πούνε. Πόσοι γάμοι έγιναν χωρίς επιλογή, πόσοι βάλτωσαν κι έμειναν και δημιουργήθηκαν στην επαρχία, πόσοι έφυγαν χωρίς λεφτά. Πάντως είναι ένα κεφάλαιο, μια πτυχή στη μετανάστευση, ένα κομμάτι από τη ζωή του Ελληνισμού της διασποράς.

Αυτά, Γιώργο και πριν κλείσω, σε παρακαλώ διαβίβασε το ευχαριστώ μου στη φίλη κυρία Καλτσόγια για τα καλά της λόγια. Λίγη επαφή είχα μαζί της κι εκείνη γραπτή, αλλά κατάλαβα και ξέρω πως είναι ένας ενδιαφέρων και

ωραίος άνθρωπος.

Ξέρεις, στη ζωή, στις αποσκευές μου από τη ζωή, έχω σαν σοδειά, την επαφή μου και τη φιλία μου με ωραίους ανθρώπους (έλα μη γκρινιάζεις, είσαι κι εσύ κ' που εκεί σε μια άκρη). Και, έχει υπόψη σου, οι καλοί φίλοι, οι άνθρωποι που εκτιμούμε ιδιαίτερα, που νιώθουμε άνετα μαζί τους, δεν είναι οι άνθρωποι που βλέπουμε κάθε μέρα.

ΟΝΕΙΡΑ

Βρήκα μακριά από τη ζωή κόσμους παραμυθένιους, θάλασσες λόφους και βουνά, ορίζοντες, κανάλια, βράχους, νερά τρεχούμενα, απούς και μαρμαρένιους Θεούς που έμειναν χωρίς κεριά και παρακάλια. Βρήκα χαρές και κλάματα σε κήπους που ευωδιάζαν, ονειράτα που έσβησαν, χίμαιρες που διαβήκαν και γλάρους που ξεμάκριναν σ' ορίζοντες και μοιάζαν σκιριτήματα, πρώτοι παλμοί που 'ίχνος δεν αφήκαν. Βρήκα στο διάβα της ζωής, τον πόνο και το άγχος τη ζήλεια, τον εγωισμό.. τ' ανθρώπινα τα πάθη! Τα δέχτηκα, τ' ανέχτηκα, τα άντεξα σαν βράχος και βγήκα πέρα δυνατός με όσα έχω μάθει.

Γρηγόρης

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ ΚΑΛΤΣΟΓΙΑ-ΤΟΥΡΝΑΒΙΤΗ

Σας ευχαριστώ για την πρόκληση και πρόκληση να μετάσχω στη συντροφιά σας, αν και έχετε πολλές κοινές αναμνήσεις που δίνουν ένα πολύ όμορφο και ζεστό τόσο στην εφημερίδα σας, που όμως ένας τρίτος δύσκολα μπορεί να μπει. Αλλά το σημερινό σας θέμα είναι ακριβώς αυτό που μου άνοιξε τις στήλες της πολύ σημαντικής ελληνικής εφημερίδας σας, όχι μόνο για τους Έλληνες της Αυστραλίας αλλά και για εμάς εδώ στη μητέρα πατρίδα και για όσους βρίσκονται σε μακρινούς τόπους, που η σύγχρονη τεχνολογία μας φέρνει καθημερινά κοντά. Κατ' αρχήν θα ήθελα να σας συστηθώ. Οι δεσμοί μου με τις Ελληνίδες της Αυστραλίας είναι πολύ παλιές. Ξεκίνησαν το 1999 στο ΣΑΕ, στη Θεσσαλονίκη, στο πρώτο forum για τις απόδημες Ελληνίδες και στο δεύτερο, στα οποία μετείχα ως αντιπρόεδρος του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας. Έκτοτε συνεχίζονται μέχρι σήμερα με δεσμούς στενής φιλίας και αγάπης με τη Σοφία Καθαρείου-Ράλλη, τότε Πρόεδρο της Ελληνο-Κυπριακής Οργάνωσης Γυναικών Αυστραλίας, την οποία και ξεχώρισα για το πάθος της για τα προβλήματα της γυναίκας της ομογένειας, που είναι σε μεγάλο βαθμό κοινά για όλες τις γυναίκες, τη μεγάλη της ελληνική παιδεία και το υψηλό ήθος της.

Μέσα απ' αυτή τη στενή φιλική σχέση περνά και η κοινή αγωνία μας για τα θέματα που αφορούν τη γυναίκα και κάνετε λάθος αν νομίζετε ότι αφορούν μόνο τη γυναίκα. Είναι βαθύτατα κοινωνικά προβλήματα που αφορούν τον άνθρωπο. Σε μια απ' αυτές τις συζητήσεις μας, πριν από τρία χρόνια, που βέβαια γίνονταν τηλεφωνικά, της είπα πάνω στο θέμα που κουβεντιάζαμε «ξέρεις Σοφία νομίζω ότι ζούμε σε μια εποχή *«μεταμοντέρνας μπριαρχίας»*. «Πώς το εννοείς αυτό με ρώτησε». «Να, στην ιστορική εποχή της μπριαρχίας οι γυναίκες συνδέονταν άμεσα με το παιδί, αλλά η κοινωνική τους θέση ήταν υψηλότερη. Σήμερα και πάλι οι γυναίκες συνδέονται όλο και περισσότερο με το παιδί, αλλά η κοινωνική τους θέση, και λόγω της οικονομικής κρίσης είναι χαμηλή». «Ωραία ιδέα, μου απάντησε. Δούλεψέ την». Αυτό έκανα, αφήνοντας άλλες προτεραιότητες δουλειάς και οι πρώτες σκέψεις πήραν τη μορφή ενός άρθρου, με ακριβώς αυτόν τον τίτλο, το οποίο δημοσιεύθηκε σε περιοδικό στην Ελλάδα, την Κύπρο και στη δική σας εφημερίδα, στις 27

Μαΐου 2014. Ήδη δημοσιεύθηκε με τον ίδιο τίτλο και ως επιστημονική μελέτη στο π. «Τα δικαιώματα του ανθρώπου» (Νο 61/14), ενώ ως μεγάλη μονογραφία με τίτλο που ν' ανταποκρίνεται περισσότερο στη σημερινή εποχή των αναπτυσσόμενων δυτικών κοινωνιών: *«Μεταμοντέρνα Μπριαρχία. Όψεις του δυτικού κόσμου στον 21ο αιώνα»* ελπίζω να κυκλοφορήσει μέχρι τέλος του έτους, αφιερωμένη στη Σοφία.

Όμως οι δεσμοί φιλίας και συνεργασίας μου με τη Σοφία Καθαρείου-Ράλλη έρχονται και στο σημερινό θέμα της αλληλογραφίας σας. Σε ελληνικό έντυπο που είχε δική της στήλη, παρουσίασε την προσωπικότητα μιας μοναδικής Ελληνίδας από την Αλεξάνδρεια, η οποία είναι διεθνώς αναγνωρισμένη, τώρα ομότιμη καθηγήτρια της Οδοντιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Μερόπης Σπυροπούλου, η οποία εκτός από τις τιμές για την προσφορά της στην Επιστήμη και τις βραβεύσεις της για το συγγραφικό της έργο, και τις άλλες που έχει μέχρι σήμερα για τη δράση της, είναι, πιστεύω, η καλύτερη πρόσβεια προβολής της αξίας της οικογένειας. Η μεγάλη αγωνία της για την κρίση της οικογένειας και ειδικά της ελληνικής οικογένειας, εκτός από τις πάμπολλες διαλέξεις της στο θέμα αυτό, είναι διατυπωμένη στο ομότιτλο βιβλίο της: *Οικογένεια ώρα μηδέν;* (εκδ. Αρχονταρίκι, 2007). Σας παραθέτω ένα απόσπασμα από όσα έγραψε για το βιβλίο της στον Πρόλογό του, ο Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ.Ιγνατίου:

«Μέσα από τις σελίδες του δεν υποκρύπτεται απλώς η ανησυχία της για την *«σημαντική συρρίκνωση της παραδοσιακής οικογένειας»* με τις ποικίλες άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις της, αλλά παράλληλα, μέσα απ' αυτές, αναδύεται μια αγωνιώδης κραυγή, μια έκκληση να διασωθεί το ήθος εκείνο που χαρακτηρίζει την Ελληνική οικογένεια στη μακραίωνη διαδρομή της.» Και λίγα αποσπάσματα από το βιβλίο της:

«Πατέρας: Η ήρεμη δύναμη!

Μπορεί ο λαός μας, με την ευλογημένη σοφία του, να έχει κάνει διαπίστωση ότι «Από μάννα ορφανεύει το παιδί», αφού η μάννα, χωρίς καμιά αμφιβολία, αποτελεί την ισόβια ζωοδότρα πηγή αγάπης και φροντίδας για κάθε άνθρωπο. Όμως, όλο και περισσότερες σχετικές έρευνες τεκμηριώνουν το γεγονός, ότι και *«ο πατέρας βάζει ανεξίτηλα τη σφραγίδα του στη ζωή της οικογένειας και στην προσωπικότητα του κάθε ανθρώπου, τόσο με την παρουσία του, όσο και με την απουσία του.»*

Και αυτό το ξέρω και από προσωπική οικογενειακή ιστορία. Και από τον τίτλο «Ξένοι στο ίδιο σπίτι!», σας παραθέτω λίγα αποσπάσματα από τις προτάσεις της: «- Ας προσπαθήσουμε να καθιερώσουμε, από νωρίς στη ζωή των παιδιών, μια *απαρβαίαστη ο ι κ ο γ ε ν ε ι α κ ή* βραδυά, χωρίς τηλεόραση, και χωρίς παρουσία ξένων, για να κάνουμε με τα παιδιά κάτι που τα ευχαριστεί... - Ας προσπαθήσουμε να καθόμαστε όλοι μαζί στο τραπέζι. Είναι η ευκαιρία να κοιτάξουμε ο ένας τον άλλον στα μάτια... - Ας τους δίνουμε από νωρίς πρωτοβουλίες και υπευθυνότητες απέναντι στον εαυτό τους αλλά και απέναντι στην οικογένεια.»

Η Μερόπη Σπυροπούλου, και πολύ αγαπητή προσωπική μου φίλη, κάνει πράξη όλα αυτά που γράφει και σε άλλα βιβλία της εκτός αυτού, καθώς και στις πάμπολλες διαλέξεις, στην ίδια της την οικογένεια. Η ίδια συνδύασε με τη συμπαράσταση του θαυμάσιου συζύγου της, επίσης διακεκριμένου καθηγητή της Οδοντιατρικής Νικόλαο Σπυρόπουλο, *οικογένεια, επιστήμη, εργασία και μεγάλη κοινωνική προσφορά.*